

Persoonlijke beschermingsmiddelen

R. van der Heide

Veiligheidskundige en Coach | Connect4MoreSafety

🕒 Bijgewerkt tot 3 augustus 2021

Gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (pbm's) is vaak onvermijdelijk wanneer je als werkgever arbeidsrisico's wil beheersen en de kans op letsel beperken. Het is van groot belang om de spelregels rond het gebruik van pbm's vast te leggen en duidelijk te maken voor de hele organisatie, omdat aan verkeerd of onzorgvuldig gebruik risico's kleven voor werknemer en werkgever. Het onderwerp persoonlijke beschermingsmiddelen geeft handvatten voor het opzetten en in stand houden van beleid en gaat in op het gebruik van specifieke persoonlijke beschermingsmiddelen zoals adembescherming en valbescherming.

Wat is een persoonlijke beschermingsmiddel?

Een persoonlijk beschermingsmiddel is een uitrustingsstuk of -middel dat bestemd is om door een persoon te worden gedragen of vastgehouden als bescherming tegen één of meer gevaren die een bedreiging voor zijn gezondheid of zijn veiligheid kunnen vormen. Dus een helm beschermt de drager tegen vallende voorwerpen en puntige uitsteeksels. Een chemisch bestendige handschoen beschermt de drager tegen aanraken van een gevaarlijke stof.

In algemene zin beschermen pbm's tegen lawaai, trillingen, besmettingen, elektriciteit, straling en tegen mechanische, thermische, chemische en microbiologische invloeden. Voorbeelden zijn: ademhalingsbeschermingsmiddelen, oogbeschermingsproducten, zonnebrillen, gehoorbeschermers, persoonlijke uitrusting voor valpreventie, veiligheidshelmen, persoonlijke drijfmiddelen, bergklimmersuitrusting, beschermingsmiddelen voor vechtsporten, duikpakken en beschermende kleding, handschoenen en schoeisel.

Een pbm moet CE-gemarkeerd moet zijn volgens de [Pbm-Verordening.\(EU\) 2016/425](#). In de praktijk kan het nog wel eens verwarring opleveren, want de volgende voorbeelden vallen ook onder de definitie van een pbm:

- Slangen en motorunit van een verseluchtkap.
- Losse filterbussen.

Maar een gasmeter die een werknemer bij zich draagt valt niet onder de definitie van een pbm.

Let op: Fabrikanten, leveranciers, distributeurs of gemachtigden die pbm's in Nederland verkopen en verhandelen mogen dit alleen doen als deze voldoen aan de in Europa vastgestelde minimale eisen. Deze minimale eisen staan in [Pbm-Verordening.\(EU\) 2016/425](#). Een werkgever mag alleen een pbm inzetten die aan deze Europese verordening voldoet.

Wat zegt de wet?

De Arbeidsomstandighedenwet ([Art. 3 Arbowet](#)) schrijft voor: 'Als eerste verlangt de wetgever dat een werkgever maatregelen treft wanneer medewerkers worden blootgesteld aan een belastende factor'. Deze maatregelen moeten in een bepaalde volgorde worden vastgesteld, volgens de arbeidshygiënische strategie.

Als werkgever neem je eerst bronmaatregelen (stap 1); dan collectieve maatregelen (stap 2); daarna individuele maatregelen (stap 3). Pas als deze drie maatregelen geen effect hebben moet je de werknemer gratis persoonlijke beschermingsmiddelen verstrekken, zoals bijvoorbeeld oorbeschermers en lasbrillen.

Wat betekent dit in de praktijk?

Wil je medewerkers beschermen tegen bijvoorbeeld lawaai op de werkvloer mag je dus niet direct gehoorbescherming uitreiken, maar moet je aan de hand van de arbeidshygiënische strategie beoordelen of via bronaanpak het risico is te beheersen. Wanneer blijkt dat de medewerker wel moet worden uitgerust met een pbm moet je een specifieke risico-inventarisatie en -evaluatie ([RI&E](#)) uitvoeren, op basis van [art. 8.3 Arbobesluit](#).

In diverse arbocatalogi is het onderwerp pbm nader uitgewerkt voor specifieke werksituaties. Enkele branches hebben hier verregaande informatie in vermeld. Belangrijke arbocatalogi, waarin op detailniveau het kiezen van pbm's is uitgewerkt, zijn Stichting Industriële Reiniging (SIR) en de Metaalsector (zie de [Arbocataloguswijzer](#)).

Kosten voor het kiezen tot en met het weggooien van pbm's komt volledig voor rekening van de werkgever, zo is te lezen in [art. 44 Arbowet](#). Het gaat hierbij om een absoluut verbod om dit door te belasten naar de werknemers, waarbij geen vrijstelling of ontheffing kan worden verleend. Daarnaast wordt de werknemer ook beschermt om hieraan mee te betalen vanuit het [Burgerlijk Wetboek](#).

Let op: In situaties waarbij een gevaarlijke stof uit een tank stroomt en daardoor de veiligheid en gezondheid van de mensen in de directe nabijheid kan bedreigen is de inzet van de bedrijfshulpverlening ([bhv](#)) gewenst. Daarbij kan het noodzakelijk zijn dat de bhv'ers ook persoonlijke beschermingsmiddelen moeten dragen ter bescherming. Doorloop daarvoor hetzelfde traject als bij de aankoop en inzet van een pbm voor specifieke arbeidsomstandigheden. Houdt daarbij nog wel rekening met:

- a. Snel aan- en uittrekken van het pbm.
- b. Opslag: pbm's moeten gebruiksklaar klaarliggen en er moet rekening worden gehouden met de vervaldatum.
- c. Instructie.
- d. Oefeningen.
- e. Voorraadbeheer.

BESCHRIJVING VAN DE WIJZIGINGEN

Dit onderwerp 3 augustus 2021 gewijzigd. Ten opzichte van de vorige versie van 14 april 2021 zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Toegevoegd: [Praktijkinformatie specifieke persoonlijke beschermingsmiddelen](#)
2. De verdiepingen met betrekking tot pbm-beleid zijn samengevoegd: [Praktijkinformatie beleid persoonlijke beschermingsmiddelen](#)

3. Redactionele tekstwijzigingen.

AI-49

Het onderwerp Persoonlijke beschermingsmiddelen (inleiding en praktijkinformatie) vervangt het Sdu Arbo-informatieblad Persoonlijke beschermingsmiddelen: beleid opzetten en in stand houden (AI-49).